

Dr. Kolláth György

Tavaszi találós kérdés: ki megy, ki jön a kormányzati posztokon? Komoly emberek tippelnek, szimpátia alapon. A döntési szinteken erős ambivalenciát látok. Megalapozatlan elégedettség, sok gyenge szóbeli mutatvány, rossz alkukényszer érződik. A politikai váltógazdaság lényege ennyi volna: 80 % zsákmány-elv, 20 % kompetencia?! A tisztség(viselés) és a csúcs-közigazgatási teljesítmény között szoros összefüggést rég

nem látni. A mércét főként ezek adnák: kormányprogram, ágazatpolitika, együttműködés a modernizációkban, jogi teljesítés, etikai támadhatatlanság, közpénz-ügyek, kommunikáció, EU-nívó és más nemzetközi lépés-tartás, a szakmai közeg elégedettsége, távlatos probléma-megoldó képesség, országos léptékű szervezni és igazgatni tudás. Kb. 12 pont. Ritka, hogy ezek fele együtt megvan. Nemrég az ország két legjobb bürokratájának kellett mennie. Hatalom-éhség híján kalandvágyból szegődik az igazgatásba az ember. Rossz a közérzet kint is, bent is.

Cím
Tárca-tükör
Dátum
2003.03.15.

A nézőtérről „beszólni” nem sikk. Mégis állandó kísértés ér: legalább a sportirányításról szóljak. Megtettem, vesztettem. Azt találtam mondani: a honi sport olyan, mint amikor az ateista macska a templom egerét kerülgeti. Mindent beborít a helyi pénztelenség, s a fenti döntésképtelenség, a közöny, az alibijáték. Mint amikor egy távolugró nem képes eldönteni: ugorjon vagy napozzon, megéri neki vagy nem éri meg. (Lásd: futball-botrányok, eltapsolt pénzek, tettebeli és mulasztásos törvénysértések, nézőtéri rendbontások, olimpia, sportaréna, fehér könyv, sportstratégia, iskolások sportja: csupa betokosodott probléma.) Nem látszik, hogy a főbb sport-testületekben, s a tárcánál keresnek, értenék és kezelnék a bajok okait. Csak osztanak, adminisztrálnak, új törvényt álmodnak. A sporttársadalom ismét csalódott, vért akar látni.

Szerintem az kevés. Nem vérátömlesztés, hanem koncepció-váltás kellene. Világszerte a virágkorát éli a sport. Sok afrikai ország arculatát (iszonyú belső bajaik ellenére) pl. ez teszi rokonszenvenné. Európa – a Szovjetunió szétesése után – sem hagyja veszni hegemóniáját. A honi testkultúra viszont mély tartalmi, közgazdasági, szabályozási, irányítási, sportpolitikai válságban tengődik. Nincs, aki megmondaná: kinek és mennyire fontos még a sport. E századi jövőképe sincs kitalálva. Széttört a szocialista sport-piramis, de nem jött létre annak romjain egy plurális, jogállami és piacgazdasági szisztéma. Nem tudni, a sport alulról vagy felülről építkezik-e, követi-e az ország-világ fejlődésének fő irányát vagy nosztalgikusan szembe menne vele? Hozzáértő modernizáció és decentralizáció nélkül, gazdátlanul jelentéktelen magánüggé – egyéni, csoportos passzióvá - válhat. E folyamat 10-12 éve tart. A minisztériumban nem tudnak róla. Szinte hallom az ellenvetést: ezek hangulatkeltő általánosságok. Jöjjenek konkrétumok is!

A „Cselekedni most és mindenkiért” kezdetű kormányprogram 64. oldala A sport modern, jóléti közügy címmel 4 év sportpolitikáját vázolja. Mindössze 17 mondatból áll. Kilenc hónapja ez a kotta, a tárca felsővezetői mégsem adták tanújelét, hogy tudnának róla, azonosulnának vele. Nem érnek rá ezzel foglalkozni? Ehelyett, nyilvános rendezvényeken megtört magyarázkodás, avagy paternalista pátosz hangzik el, amikor reform-értékű tennivalókról és teljesítésekről kellene beszámolni. A minisztérium égisze alatt készült helyzet-értékelés (az. un. fehér könyv), valamint a társadalmi vita előtt álló nemzeti sport-stratégia is e szempontból üres, kétségbeesett szöveg-gyűjtemény.

9 hónap alatt egy gyermek megszülethet. A gyermeki jelzővel ékesített minisztériumban azonban jóformán semmi sem történt. Rögtön, a kormányalakításkor, májusban volt egy budapesti sportfórum, ahol a testkultúra legsürgetőbb, első 100 napra eső tennivalóit beszéltük meg. Semmiféle nézetkülönbség nem volt abban, hogy a GYISM kapjon bizalmat, ám nehogy a megalakulás napján legyen a csúcson az újjászerveződő minisztérium! Kezdetől vissza kell állítania a

Dr. Kolláth György

sportmozgalom demokratizmusát és partneri együttműködéseit, továbbá legkevesebb 5 halaszthatatlan feladat áll előtte: 1.) Közgazdasági és szakmai számvetés a múlttól és a szükséges korrekciók gyors elvégzése. 2.) Több önkormányzat-barát intézkedés, ösztönzés kell azért, hogy a településeken induljon be a sportélet, a 2003. évi költségvetés pedig már nyújtson forrásokat pl. a 10 évvel ezelőtt épült tornatermek kifestésére. 3.) Nyomban pályázható pénzt kell elkülöníteni az iskolák testnevelésére, mert a gyermekek mindennapi testedzése elodázhatatlan. 4.) Már az első 100 napban deregulálni kell a sporttörvény kb. 1/3-át, felszabadítva a sportszervezeteket az esetlen béklyók alól, megkövetelve ezután a törvénytiszteletüket, és őszig készüljön el a magyar sport modernizációs stratégiai programja. 5.) 2003 elején, az olimpiát megelőző évben induljon el egy valódi, a lakosság nagy részét megmozgató, sport-tömegmozgalom (mint egykor volt az olimpiai öptróba), a testkultúra ugyanis nem szóbeli műfaj. Mindezek nem légből kapott ötletek voltak, miután a kormányprogram megalkotását 20 évre visszatekintő elemzés és sportpolitikai ajánlás alapozta meg. Ennek keretében például igényes követelmények szóltak (volna) a labdarúgás rendbe tételének koncepciójáról, helyes állami kezelés-módjáról is.

Lássuk, mi történt! A GYISM megpróbálta összegereblyézni azokat a költségvetési, pénzkezelési anomáliákat, amelyeket az előző (sport)kormányzat örökül hagyott. Rálelt Augiász istállójára, de nem volt ereje, bátorsága kitakarítani. Zömmel a szemrehányásig jutott el. Diagnózisa a bennfentesek számára ugyan meggyőző, kár, hogy megdönthetetlen bizonyítékkal nem tudott vagy nem akart előállni, és nem indított hatékony eljárásokat a hibák orvoslására. Súlyos mulasztása viszont, hogy mindmáig adós maradt a korrekciókkal, vagyis kelletlenül, rosszkedvűen és rossz kondíciókkal megy tovább elődjei útján. Deutsch Tamás nélküli „deutsch-izmus” folyik, sodródva, szégyenlősen, erőszak-mentesen, kisebb paternalizmussal, több megértéssel és őszinteséggel. A gyakorlat szűkítve ugyanaz, a kivitel más.

Kezdetben, döntő változásként arról volt szó, hogy az önkormányzatok érdekeltségét, költségvetési pozícióját és sportos szerepvállalását akár nagyságrenddel is meg lehet dobni. Cél volt a sportra jutó minimum 1 %-os részesedés, továbbá cél-, címzett támogatás beindítása e mostoha területen. Ezekből felújításra, új beruházásra is futotta volna. Elaludt az ügy. Ugyanez vonatkozik a tanuló ifjúság testnevelésére is. Nemcsak hogy nem jutott pénz néhány száz sportot szolgáló további iskolai pályázat befogadására, hanem éppen most folyik ágazatközi csata az iskolai testnevelés óraszámának lefaragásáról. Az, hogy a gyerek kripli, és az is marad: keveset számít. A felnőtt lakosság se kapott semmit sem. Máiig legfeljebb az interneten lehet száguldozni, ha az országot átfogó új sport-akciót keresnénk. A mindenki sportja: olcsó szlogen.

Kínjában a tárca megíratott részanyagokat a testkultúra helyzetéről neves szakemberekkel, hogy aztán majd abból új nemzeti koncepció nőjön ki. Az erről szóló fehér könyv torzó maradt, mivel a megrendelő képtelen volt eldönteni: mit is akar, mi lesz azután, hogy ki-ki megírta azt, amit ő egy-egy területről évek óta mond. Jól megcikizték a focit, kisebb visszhangot csak ez keltett, aztán a dolgozat asztalfiókba került. Ez a sors vár a körözés előtt (alatt?) álló sport-stratégiára is, mely elvileg a parlament részére készült, ám erre a célra egy 100 oldalas ágazati munkaterv bizonyosan nem alkalmas. Dermesztő látni: szántja a toll a papírt, anélkül, hogy a kormányprogram vagy más fejlesztő koncepció alapul szolgálna hozzá. Félő, hogy ez lesz a sporttörvény megreformálásával is. Tavaly hozzá sem kezdtek, a lomtalanítás is elmaradt. Ma a törvény díszbe pl. a Fradira vonatkozó Deutsch-Torgyán paktum, s e törvényben a sportegyesület egyféle büntetőszázad. Alkotmányellenes buktatóit sem iktatták ki. Sőt, tavaly nyáron az Alkotmánybíróság az un. stadion-határozatában két pontot kilőtt a sporttörvény anti-huligán normái közül. A határozat kézhez vételének napján jártam a miniszternél. Megbeszéltük, fő vonalakban mit érdemes tenni, hogyan legyen perfekt, korrekt rend a pályák környékén. Megsétáltatott engem, más nem történt. Az AB-határozat 2002. december 31-et szabta meg határidőként. Képtelen volt a minisztérium bármilyen korrekciót a Ház elé vinni. Most, az újabb

Dr. Kolláth György

botrányok nyomán rendeletet kíván hozni. Ez kb. olyan, mint amikor egy kerékpárversenyen valaki görkorcsolyával szeretne indulni.

Ifjúsági területen, a tárcánál szóba került, hogy 2003. április 12-én – a felnőttek népszavazásával párhuzamosan - lehetne egy a diákságnak szóló, jó bulinak tetsző, derűs szimpátia-szavazást szervezni. Ezen az EU leendő, ifjú polgárai jelezhetnék: közjogi erő nélkül ugyan, de ők is támogatják (vagy éppen ellenzik) a csatlakozást. Többféle technikai mód szolgált volna erre. Örömmel véleményeztem és tanácsokkal egyengettem a javaslatot, kellemes légkörben konzultáltunk is róla. Megbízás, díjazás természetesen szóba sem jött. Fél év telt el azóta. Egy telefonhívás nem sok, annyi sem érkezett. Az ötlet is kimúlt?!

A minisztérium a jó kormányzás követelményeinek a zömét nem hozza. Teljesítménye egy szakfőosztályéval ér fel. A tárca-vezetés kettős fedezékben várja a következő gongszót.